

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

De regionale helseforetakene

Deres ref

Vår ref
201003675

Dato
20.09.2010

**Fristbrudd og de regionale helseforetakene og helseforetakenes ansvar.
Informasjon til pasienten ved fristbrudd.**

Det er reist spørsmål ved om helseforetakene gir god og tydelig nok informasjon til pasientene om pasientrettigheter i forbindelse med individuell behandlingsfrist.

Helse- og omsorgsdepartementet viser til vårt brev 28. januar i år hvor vi minnet om helseforetakenes plikter etter helselovgivningen og de regionale helseforetakenes sørge-for-ansvar. Vi viser også til vårt brev 4. juli 2008 til Pasientombudskollegiet som de regionale helseforetakene (RHFene) mottok i kopi. Departementet finner det nødvendig på nytt å klargjøre hvilke plikter helseforetakene har i situasjoner hvor det er nærliggende at fristbrudd kan oppstå.

Helseforetakene og RHFenes ansvar for pasienten

Forsvarlighetskravet står sentralt ved fastsettelse av individuell behandlingsfrist etter pasientrettighetsloven § 2-1 annet ledd, annet punkt, som lyder:

"Spesialisthelsetjenesten skal fastsette en frist for når faglig forsvarlighet krever at en pasient som har en slik rettighet, senest skal få nødvendig helsehjelp."

Hva som er forsvarlig er en helsefaglig vurdering av den enkelte pasient som skal foretas av kvalifisert helsepersonell.

Selv om det i rundskrivet til pasientrettighetsloven (IS-12/2004) på s.12 presiseres at fristen ikke kan settes så marginalt at uforsvarlighet inntreffer med en gang fristen utløper, innebærer fristbrudd at man er svært nær tidspunktet for når faglig

forsvarlighet krever at pasienten får nødvendig helsehjelp.

Som kjent har RHFene etter spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a plikt til å sørge for at befolkningen innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjenester. Helsetjenestene som tilbys må være forsvarlige, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-2. Dette innebærer blant annet at RHFene må sørge for at pasienter som har rett til å få nødvendig helsehjelp etter pasientrettighetsloven § 2-1 annet ledd får dette.

Pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp etter pasientrettighetsloven § 2-1 annet ledd har et rettslig krav på å få behandling innen den fristen spesialisthelsetjenesten setter. Samtidig har RHFet plikt til å tilby nødvendig helsehjelp innen denne fristen. Dersom det i praksis viser seg at den fastsatte frist for behandling likevel ikke kan oppfylles innenfor helseforetaket, plikter helseforetakene å skaffe pasienten et annet behandlingstilbud innen fristen, offentlig eller privat. Det at pasienten ved fristbrudd etter pasientrettighetsloven § 2-1 fjerde ledd jf. prioriteringsforskriften § 6 også får et direkte krav på at HELFO pasientformidling bistår med å oppfylle rettigheten, innebærer ikke at RHFets ansvar for at pasienten får et tilbud bortfaller. HELFO pasientformidling har med andre ord kun en formidlingsoppgave på vegne av helseforetaket.

RHFets ansvar for å yte forsvarlig helsehjelp innebærer i praksis at foretaket må planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere sin virksomhet slik at pasienter tilbys helsehjelp innen fastsatt frist slik at fristbrudd unngås. Dette følger også av forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten.

RHFenes sørge-for-ansvar innebærer som kjent en plikt til å sørge for at helseforetakene i helseregionen oppfyller sine plikter etter regelverket. RHFene har med andre ord det overordnede ansvaret for at pasienten får tilbud om hjelp innen fristen, jf. prioriteringsforskriften § 4 annet ledd som lyder:

"Det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion skal sørge for at pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp etter § 2, eller har rett til helsehjelp i utlandet etter § 3, får tilbud om helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten innen den fristen som er fastsatt i medhold av første ledd."

Nærmere om kravet til informasjon

Helseforetakenes plikt til å yte forsvarlig helsehjelp innebærer også at pasienten skal gis tilstrekkelig informasjon som *"vedkommende trenger for å ivareta sin rett"*, jf. pasientrettighetsloven § 2-1 tredje ledd. Det vises også til prioriteringsforskriften § 5 siste setning om plikt til å informere om HELFOs formidlingsrolle. Helseforetakets plikt til å gi informasjon fremgår av spesialisthelsetjenesteloven § 3-11. På side 49 i forarbeidene (Ot.prp. nr 10 1998-99) uttales bl.a. følgende: *"Det er en forutsetning at informasjonens form og innhold gis i forhold til pasientenes forutsetninger"*.

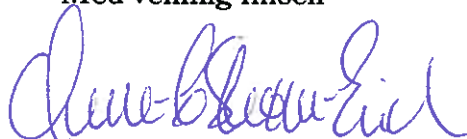
Vi vil også minne om pasientrettighetsloven § 3-5 første og annet ledd som lyder:

"Informasjonen skal være tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger, som alder, modenhet, erfaring og kultur- og språkbakgrunn. Informasjonen skal gis på en hensynsfull måte.

Helsepersonellet skal så langt som mulig sikre seg at pasienten har forstått innholdet og betydningen av opplysningene. "

Dette innebærer i praksis at spesialisthelsetjenesten må vurdere om den informasjon som pasienten får er gitt på en slik måte at pasienten har forstått innholdet. Et generelt informasjonsskriv om pasientens rettigheter ved tildeling av individuell frist for prioritert helsehjelp, vil ikke være tilstrekkelig for å oppfylle lovens krav til informasjon og forsvarlig behandling der helseforetakene ser at fristen vil bli brutt. I slike tilfeller må helseforetaket søke å skaffe pasienten et annet tilbud innen fristen. Dersom helseforetaket ser at frist for behandling vil bli brutt, skal de straks sørge for at pasienten blir informert. Pasienten må samtidig informeres om hvilke konsekvenser dette har for pasientens helse og hvilke rettigheter han/hun har i den forbindelse.

Med vennlig hilsen

Anne-Grete Strøm-Erichsen

Kopi:
Helsedirektoratet
Statens helsetilsyn
HELFO
Landets pasientombud